

MİLLİ MÜCADELE ŞAİRİ BAHTİYAR VAHAPZÂDE*

Zhala BABASHOVA**

ÖZET

Rusların, Azerbaycan'ı işgal etmesiyle birlikte her alanda çeşitli değişikliklere gidilir. Bu alandan birisi de dildir. Bu tarihten itibaren Azerbaycan Türkçesi ikinci planda kalır. Rusça'nın ön planda tutulduğu bu denemde, aydınların ana dilin önemini vurgulayan çeşitli çalışmalarla halkı bilinçlendirdiklerini görüyoruz. Bu aydınlardan birisi de şairleriyle bir ömür boyu ana dilinin gerekliliğini vurgulayan Bahtiyar Vahabzade'dir. Vahabzade'nin, Sovyetler Birliği döneminde, kendine has bir üslupla, milletin geleceği ve devamı için ana dilinin önemini ve gerekliliğini vurguladığını, bu alanda kalemiyle mücadele ettiğini görmekteyiz. Bahtiyar Vahapzade gönlü vatan ve millet aşkı ile dolu bir düşünce adamıdır. Onu sadece yazar veya şair olarak adlandırmak Vahapzade'ye haksızlık olur. Vahapzade vatani manevi özelliklerine göre bağlanılan yer olarak tarif eder. Her dönem olduğu gibi onun döneminde de vatanda yaşayıp, onun manevi özelliklerinden habersiz yüzlerce insan vardı. O, manevi muhacir dediği bu insanları uyarmayı kendine vazife edinmişti. Ona göre vatan sevgisi karşılıksız aşk gibiydi. Hiçbir çıkar beklemeden sevilmeliydi. Bu yüzden o, yaşadığı çağın ne Marksist ne de kapitalist düşüncesine boyun eğmeden kendine özgü bir vatan anlayışı geliştirmeyi başarmıştı. Kalbi vatan aşkıyla çarpan bu büyük düşünür için Türkiye'nin yeri apayrıydı. İlk kez 1961'de Türkiye'ye gelmek için yola çıktığında "Ben şimdi soyumdan gelen arzularımın ve hayallerimin memleketine gidiyordum." diyecektir. Türk dünyasının Mekke'si dediği İstanbul'u "Ümidim, secdegâhım, zorla elimden alınmış adımın sahibi, namusumun ve şerefimin koruyucusu, gören gözüm, vuran kolum, düşünen beynim, desteğim, tarihim ve bayrağım" olarak tanımlıyordu. İstanbul'u kaç kişi bu kadar güçlü ve samimi bir dille anlatmıştır? Vahapzade; kalbi vatani, Türk Dünyası ve Türkiye için atan 20. Yüzyılın yetiştirdiği ender düşünürlerden biridir. Çalışmamızda, şairin, bütün baskılara rağmen, vatani ve milleti uğurda vermiş olduğu mücadeleyi ele aldık.

Anahtar Kelimeler: Bahtiyar Vahabzade, Ana Dili, Milli Mücadele

*Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

** Mütercim-Tercüman, Eskişehir Valiliği, El-mek: jaleindia@hotmail.com

BAHTİYAR VAHAPZADE, THE POET OF THE NATIONAL STRUGGLE

ABSTRACT

With the invasion of Azerbaijan by the Russians. The Azerbaijan language suffered many changes. After the invasion. The Russian language took first place in Azerbaijan society. The Azerbaijan Turkish language was of secondary importance. During this period. Intellectuals produced some Works on the importance of the mother tongue. During the Soviet Period Vahabzade in his own style struggled for mother tongue supremacy. Bahtiyar Vahapzade is an intellectual with a heart full of love for his homeland and people. It would be unfair to call him only as a writer or a poet. Vahapzade who describes homeland as the place which we are attached according to its moral characteristics. As in every age, his age also hosted hundreds of people who lived in homeland but were unaware of its characteristics. He pledged himself to warn these people whom he called spiritual immigrants. He considered patriotism as an unrequited love; one must love without expecting any payoff. Therefore, he managed to develop a distinctive apprehension of homeland without giving in neither the Markist notthe capitalist ideas of his age. Turkey had a disparate place for this great philosopher whose heart was beating for his country. He said “ I am now going to the hometown of my desires and dreams descending from my progeny ”when he first set off for Turkey in 1961. He described İstanbul, which he called as the Mekke of Turkish realm, as“My hope, my secdegah, owner of my bereaved name, protector of my honor and dignity, my seeing eye, my hitting arm, my thinking brain, my support, my history and my flag ”. How many people could describe İstanbul with such a powerful and genuine language? Vahapzade is one of the exceptional thinkers of XX. century whose heart usedto beat for his homeland, Turkish realm and Turkey. In this article, his struggle is studied.

Key Words: Bahtiyar Vahabzade, mother tongue, national struggle

GİRİŞ

Türk dünyasının görkemli şairi 20. yy. Azerbaycan edebiyatının şiirinin muhteşem siması şanlı milletimizi büyük mütefekkeri Bahtiyar VAHAPZÂDE ister Azerbaycan Cumhuriyetinde isterse de onun sınırları dışında şiirleri ve eserleriyle tanınmış ve sevilmiştir. Bütün sanat hayatı boyunca büyük Türk milletinin dertleriyle yaşamış, milletini daha güzel günlere ulaştırmanın yollarını aramış ve bunu şiirlerine yansıtmıştır.

Bahtiyar VAHAPZÂDE, 16 ağustos 1925 yılında Azerbaycan’ın dağlık yerlerinden biri olan eski ve köklü bir tarihe sahip Şeki şehrinin, “yukarı baş” mahallesinde dünyaya gelmiştir. Çocukluğunun ilk dokuz yılı da burada geçmiştir. Şair 1934 senesinde gerçek anne ve babasından ayrılarak öz babası ve öz annesi olarak bildiği Mahmut Ağa ve Gülizar Hanımla Bakû’ye taşınmıştır. Ailesi odunculukla geçimini sağlıyordu. Şairin babası, dedesi ve amcaları okuma yazma bilmezdi. Yalnızca büyük amcası Alieşref’in okuma yazması vardı. Bahtiyar VAHAPZÂDE’nin ağabeyi nesillerinde ilk okuma yazma bilenydi.

Turkish Studies

*International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014*

Bakû'ye taşındıktan sonra babası bir süre ipek fabrikasında çalışmış, hastalanınca işini değiştirmiştir. Bakû'ye göçtüktan sonra uzun süre bu şehre alışmaz yazar, ama artık hayatının kalan kısmı burada geçirecektir. Eğitimini devam ettirmesi için yazr okula kaydedilir. Fakat dördüncü sınıftan devam etmesi gerekirken üçüncü sınıftan başlamak zorunda kalır. Bununda en başlıca sebebi o dönemde Rusça bilmeden eğitimini devam ettirememesiydi.

1942 yılında okulunu bitiren Bahtiyar VAHAPZÂDE, annesinin isteği üzerine doktor olmaya, tıp okumaya karar verir. Üniversiteyi aynı yıl kazanır. Fakat derslerin çok zor olması kemik isimlerinin Latincesinin ezberlenmesinin zorluğundan ve her şeyden önce bu alan ilgisinin ve sevgisinin az olması nedeniyle 2. Dünya Savaşı yıllarında ailesinden habersiz Filoloji Edebiyat Fakültesi'ne girmek için mülakata girer ve kazanır. Bir süre her iki üniversitede derse girer, sabahları tıp derslerine öğleden sonra da edebiyat derslerine. Yalnızca 1943 yılının ocak ayında ailesine durumu açıklar ve tıbbı bırakır. 1945'de henüz üniversitede öğrenciyken yazarlar birliğine kabul edilmiştir. 1947 yılında üniversiteyi bitirir ve aynı yıl yüksek lisans kazanır, 1951 yılında "Samed Vurgun'un Lilikası" mevzusunda yaptığı inceleme ile namzetlik¹ derecesini alır. 1964'te "Samed Vurgun'un Yaratacılık Yolu" konusunda doktora tezini savunur. Bahtiyar VAHAPZÂDE daha yolun başındayken merhum şair ve tiyatro yazarı "Samet Vurgun'un Hayat ve Faaliyetiyle" ilgili yazdığı tezle dönemin tanınmış bilim adamlarını beğenisini kazanmış, geleceğin önemli simalarından birisi olacağı hakkında yorumlar almıştı. 1950 yılından itibaren de Azerbaycan Devlet Üniversitesi'nde (şimdiki Bakû Devlet üniversitesi) doçent olarak çalışmaya başlamıştır.

Bahtiyar VAHAPZÂDE 1950 yılında Dilara Hanımla evlenmiştir. 1980 yılından itibaren Azerbaycan İlimler Akademisi'nin üyesi olmuştur. 1990 senesine kadar tam kırk yıl aralıksız olarak hocalık yapmış ve sonra da emekli olmuştur. 1980'den 2000 yılına kadar milletvekilliği yapmıştır.

Gayesiz yaşamak, yaşamak değildir. İnsanın yaratılışında da bir hikmet bir sır vardır. Bu hikmet, bu sır insanın ruh dünyasında kendini bulacaktır veya insanın ruh dünyasına şekillendirecek ona bir istikamet verecektir. Bahtiyar VAHAPZÂDE gibi büyük bir yazarında gayesi, amacı ve ideolojisi vardır. O bir fikir, ideoloji adamıdır.

Yaşamak yanmaktır yanasan gerek
Hayatın mânâsı yalnız ondadır
Şam¹ eğer yanmırsa yaşamır demek
Onun yaşamağı yanmağındadır

Şiirinden de görüldüğü gibi yaşamın anlamını yalnızca, bir şeye inanmakta, kendini ruhunu benliğini, inandığı şeyler uğruna, savunduğu ilkeler doğrultusunda eritmekte bu yolda yanmakta görüyor.

Büyük şairimiz bir milletsever, hürriyet aşığıdır. Yazmaya başladığı dönemlerde gönlünden geçenleri yazmak o dönemdeki politik rejimden dolayı imkânsızdı. Bunların hepsini düşünerek o Azerbaycan'ın bir başka söz üstadı M. F. Akhundzâde'nin " Eğer yazmak istediklerini mevcut zamanda ve mekânda yazamıyorsan mekânı ve zamanı değiştirerek içinden geleni yaz, anlayan anlayacaktır." Fikrini esas almış ve bütün şiirlerinde, piyeslerinde ideolojisine sadık kalmış, totaliter rejime bu yolla muhalefet olduğunu göstermiştir. Yazarın hayatı boyunca sadık kaldığı tek hedefi vatanına milletine hizmet etmek olmuştur. İster öğretmenliğiyle isterse de şiirler eserleriyle toplumu eğitmeye ve topluma mili şuur milli kimlik fikrini aşlamaya çalışıyordu.

¹Sovyet eğitim sisteminde doktora ile yüksek lisans arasında bir kademe – aspirantura.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

2. Dünya Savaşı yıllarında Azerbaycan edebiyatı tarihinde ilk imzası görülmeye başladığı andan itibaren halkın sevgini kazanan şair savaştan sonra 1949 yılında “ Menim² Dostlarım” isimli ilk şiir kitabını yayımlamıştır. Milleti adına büyük düşünen büyük idealleri olan vatan aşığı, halk şairi, millî şair Bahtiyar VAHAPZÂDE yazdığı dönemde milletine yapılan haksızlıklara kayıtsız kalamıyor susamıyor sürekli mevcut yaşanan haksızlıkları tarihte yaşananlarla beraber politik bir şekilde şiirlerinde ifade ediyordu. Bahtiyar VAHAPZÂDE milletinin içine düştüğü çıkmazları; memleketi Azerbaycan’ın önce ikiye bölünmesini sonra içlerine Ermenilerin bilinçli olarak yerleştirildiği “Karabağ çıbanını” çok düşünmüştür. Farklı zamanlarda bilinçli olarak alfabemizin değiştirilmesi, adımın değiştirilmesi, hepsi emperyalizmin bize kökümüzden ayırmak diğer Türk topluluklarıyla bağlarımızı koparmak amacı güdüyordu. O dönemlerde Stalin’in uyguladığı bu politikanın amacı alfabeyle bile değiştirerek Türkleri kendi öz kültüründen koparmayı amaçlıyordu. Tarihi topraklarımıza Ermenilerin yerleştirilmesi sonra da bu toprakların onlara “ pay “ verilmesi gerçek bir “vatan mecnunu” olan şairi çileden çıkarmıştır. Bu konudaki tepkilerini şiirleri ve nesirleriyle dile getirerek milletinin duygularına tercüman olmuştur. Gerçek bir vatan aşığı olan şair “ Toprakta Pay Olmaz” başlıklı şiiri ve başka bir çok şiirleriyle vatan toprağının milletine ait olduğunu Ermenilere bağışlanamayacağını, ecdatlarımızın şeref ve şanımızın bu topraklarda yattığını söyleyerek itiraz etmiştir.

Başımız üstünde hemişe² yumruk
Helal adımızı demeye korktuk
Damga da vurdular hele bu ada
Dandık⁴ korkumuzdan öz babamızı
Kifayet değilmiş bu da cellâda^{3,4,5}

Burada “adımızı” ve “öz babamızı” ifadeleriyle o zamanlarda kullanılması yasak olan Türk kelimesini kast ediyor. “cellât” kelimesi de istiharedir ve Çar Rusya’sını simgeliyor. Bahtiyar VAHAPZÂDE’nin şiirlerini, piyeslerini, makalelerini okuduğumuz zaman her mısradan, her cümlede, her sözde, her hecede vatan sevgisi, vatan millet kaygısı hissediliyor:

Vatan toprağından yaranmışım ben
Şiirimdir vatanın gül çiçekleri

Ruhunun her zerresiyle halkına ve milletine aitliğini, bağlılığını ifade eden şair 1985 senesinde “ Halk Şairi Ödülü “ nü bu özelliğinden dolayı almıştır. Halk şairi sıfatına layık olan Bahtiyar VAHAPZÂDE ister şiirlerinde isterse de nesirlerinde ele aldığı konularından “ vatan, millet, hürriyet, anadili “ gibi konulara öncelik vermiştir. Bahtiyar VAHAPZÂDE aşk şiirleri de yazmıştır, bu şiirleri de çok ünlüdür. Birçok aşk şiiri günümüzde bestelenmiştir ve sevilen şarkılardandır. Şair aynı zamanda felsefî mevzuda da eserler yazmıştır. Bu arada şair hayat, ölüm, ebediyet, hayatın anlamı, ölüm hakkında değişik fikirleri konu edinen birçok şiir, poema, piyes yazmıştır. Sanatsında hep savunduğu bir ilke vardır ki bu da sanatın anlaşılır olması ile ilgilidir. Şair şiirlerde, yazılarda, anlaşılmaçlığa, kapalılığa karşıdır ve bu görüşünü “şiir bulmaca değil” diyerek ifade ediyor. Bu konuyla ilgili bir makalesinde Türkiye’de Servet-i Fünun edebiyatı devrinden kalma ilke olan “Sanat sanat içindir” ilkesine karşı çıkar.

² Şam – mum.

³ Hemişe – her zaman Menim – benim.

⁴ Dandık (danmak) – inkar etmek

⁵ Dünenimiz – dün, mazi.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Bahtiyar VAHAPZÂDE'nin şiirlerinde ve piyeslerinde ele aldığı en önemli konulardan diğeri de Türklük, Turancılıktır. Büyük Türk şairi, düşmanların yüz yere böldüğü Türklüğün, kardeşlerin biran evvel birleşmesini ister ve bu konuyla ilgili fikirlerini yazılarında, eserlerinde hep dile getirmiştir. Bu dönemde mevcut rejimin yasakladığı kavramlar vardı bu kavramlar “millet”, “Türklük”, “Türk milleti” gibi kelimelerdi. Bu politikanın amacı milli bilinci öldürmek, insanlara milli kimliklerini unutturmaktı.

Bahtiyar VAHAPZÂDE millet kavramını şöyle ifade ediyordu: ”Bir milleti millet yapan, onu diğer milletlerden ayıran özellikler soy, dil, vatan ve tarih birliğidir. Bu ortak değerler etrafında birleşenler millet olurlar”

Elimizde bir bizim
Dilimizde bir bizim
Vatanımız bir bizim
Dünenimiz¹ bir bizim

Bahtiyar VAHAPZÂDE bu konudaki fikirlerini her devirde açıkça ifade etme imkânı bulamamıştı, fakat başka başka “mahkûm ve mazlum” milletlerden bahsederek kendi parçalanmış milletinin: Azeri, Özbek, Türkmen, Kazak, Kırgız, Karakalpak ve başka Türk dilli halkların kaderlerini akıllara getirmeye çalışmıştır.

Bahtiyar VAHAPZÂDE, büyük Türk milletinin geçmişine bakıp da kendi zamanındaki haline bakıp ağlıyor, milletinin bölünmesine üzüldüğü kahırlanıyordu. Bahtiyar VAHAPZÂDE Sovyetler rejiminin uygulandığı en zor dönemde bile korkmadan 1959 senesinde yazdığı “Gülistan” şiiri şairin ağır bir depresyon geçirmesine neden olmuştur. Çünkü bu şiiri hiçbir yerde yayınlattıramadı. Yalnızca 1960 senesinde “Şeki Fehlesi” gazetesinde, sonra da bir kitabında bu şiiri yayınlatabilmiştir. Fakat bundan sonra yazarın zor günler başlar. 1962 senesinde Gülistan şiiri yüzünden öğretmenlik yaptığı üniversiteden kovulmuş, iki sene zarfında ev hapsi yaşamıştır.

Şair bu eserinde İran Şah'ının kanlı rejimi ve Lenin “Halkalar Hapishanesi” adlandırdığı Çarlık Rusya'sının Azerbaycan'ı ikiye parçalamasını ve bu emperyalist siyaseti özgürlük ve isyan duygusuyla kaleme almıştır.

Nece ayırdınız tırnağı etten
Üreği² bedenden, canı cesetten?
Ahı³ kim bu hakkı vermiştir size
Sizi kim çağırmış vatanımıza

12 Ekim 1813 senesinde İran ile Rusya arasında Gülistan kentinde imzalanmış Gülistan Antlaşması bu kentin adına da gölge düşürmüştür. Şair bununla ilgili duygularını şöyle ifade ediyor:

Başını kaldırdı, ancak dembedem
Kestiler sesini Azerbaycan'ın.
(...)
Koyulan şartlara razıyız diye,
Taraflar imza attı antlaşmaya
Taraflar kim? Her ikisi de düşman,
Düşmanlar mı edecek bu halka imdat?!
(...)

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/ 12 Fall 2014

Koy kalksın ayağa ruhu Tomris'in
Babek'in kılıcı parlasm yine.
Onlar bu şartlara sözünü desin,
Zinciri kim vurdu aslan bileğine?(...)⁶

Koy yıldırım çaksın, titresin cihan!
Yürekler gazabdan coşsun patlasın.
Daim hak yolunda kılınc kaldıran,
Yiğit ataların mezarı çatlasın.

Öz sivri ucuyla bu tüy kalem
Deldi sinesini Azerbaycan'ın

Bir milletin dili, ruhu kâğıtlar üzerinde bölünmek istenmiş ancak bedeni candan ayırmak mümkün olmamıştır. Bölünen, parçalanan sadece topraktır:

Ağalar bilmedi birdir bu toprak
Tebriz de Bakû de Azerbaycan'dır
Bir elin ruhunu dilini ancak
Kâğıtlar üstünde bölmek asandır¹

Azerbaycan Güney ve Kuzey diye ikiye bölünür. Böylece tarihi topraklar iki başlı, bir kalpli bir bedene dönmüştür. Birinin kalbi Bakû'de, diğeri ise Tebriz'de atar. Her ikisi de Azerbaycan için Mekke – Medine gibi kıymetlidir.

“Gülistan”ın ilk kısmında bir asırlık hicran yaratan mukavelenin imzalanışından sonra Azerbaycan'ın zaman zaman başına kaldırdığını fakat sesinin hemen kesildiğini belirtir şair. Yazar “Gülistan” şiirinde vatanı kuşa benzetir, bu kuşun kanatlarından biri Güney diğeri ise Kuzey Azerbaycan'dır. Kuşun yükselmesi için iki kanada ihtiyacı vardır. Dolayısıyla bu şiirde yüzyıldan beri süren bu hasreti, ayrılığı bitirmeye çağrı vardır. Bahtiyar VAHAPZÂDE “Gülistan” eserinden sonra yazılarını Azerbaycan'da yayımlatamaz. Eserlerinin çoğu kardeş ülke Türkiye'de yayınlanır. Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra bu rejime karşı olan eserlerini “Sandıktan Sesler” başlığı altında neşrettirmiştir. 1980li yıllara kadar “Türk” kelimesini aslına uygun şekilde kullanamayan yazar yalnızca 1990 senesinden sonra Azerbaycan bağımsızlığını ilan ettikten sonra ruhu millet sevgisiyle taşan yazar senelerdir içinde birikenleri hiçbir sınır tanımadan yazmaya başlamıştır.

Bahtiyar VAHAPZÂDE Türkiye sevdalısıydı... Çok sevdiği Ahmet Kabaklı ile dostluğu yıllar boyu sürmüştür. Usta gazeteci yazar Ahmet Kabaklı'nın ölümü şairi çok sarsmış ve uzun zaman o boşluğu hissetti Türkiye'ye her gelişinde.⁷

Türkiye'de sanata değer veren şahıslar tarafından hep değer gördü, hep hakkında bir şeyler yazıldı. 1990 senesinde Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Türk kültürüne hizmetlerinde dolayı Üstün Hizmetler Ödülü'ne layık görülmüştür. Ve bundan ilham alan şair “Türkiye - Azerbaycan” şiirini yazar ve bu şiiriyle gönüllere taht kurmuştur.

⁶ Nece – nasıl ² Ürek – kalp, yürek. ³ Ahı – yahu.

⁷Asand – kolay.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Azerbaycan – Türkiye
Bir ananın iki oğlu,
Bir amalın iki kolu.
O da ulu, bu da ulu
Azerbaycan – Türkiye.

Dinimiz bir, dilimiz bir,
Ayımız bir, yılımız bir,
Aşkımız bir, yolumuz bir
Azerbaycan – Türkiye.

Bir milletiz, iki devlet
Aynı arzu, aynı niyet.
Her ikisi cumhuriyet
Azerbaycan – Türkiye.

Birdir bizim her halimiz
Sevincimiz – sıkıntımız.
Bayraklarda hilalimiz
Azerbaycan – Türkiye.

Ana yurтта – yuva kurdum,
Ata yurda gönül verdim.
Ana yurdum, ata yurdum
Azerbaycan – Türkiye.

Bahtiyar VAHAPZÂDE'nin Türkiye ile ilgili yazdığı şiirleri okudukça Anadolu Türklerini Türkiye'yi çok seven, Türk insanın dertlerini kendi derdi bilen, Azerbaycan'da Türkiye için yanan bir kalbin attığını duyabiliriz.

21. yy. da yalnız Azerbaycan'ın değil bütün Türk dünyasının büyük şairlerinden biriydi Bahtiyar VAHAPZÂDE. Bahtiyar VAHAPZÂDE'nin millet, vatan, Türklük anlayışlarını şiirinde işleyiş tarzı, günümüz Türk edebiyatındaki isimlerle kıyaslanırsa Mehmet Akif Ersoy ile kıyaslanabilir. Çünkü M. A. Ersoy, milli mücadele döneminde ve sonrasında milleti, vatanı için yaptıklarını Bahtiyar VAHAPZÂDE de Azerbaycan Milli Azadlık Harekâtı' yıllarında yapmıştır. Bahtiyar VAHAPZÂDE vatan ve millet aşkını, ana dili sevgisini kor halinde kalbinde taşımış ve bunu okurlarına vermeye çalışmıştır. Bu yolda karşısına çıkan bütün engeller rağmen yaptığı mücadeleden bir bile olsun vazgeçmemiştir. Millet, milli ruh, milli haysiyet ve bunlara bağlı olarak diğer değerler şairin sanatının şah damarını oluşturuyor. Şair sanatının her döneminde bu kavram üzerinde düşündüklerini, hissettiklerini kâğıda dökmüştür. Kendi ana dilin de şiir, poyema, hikâye, senaryo, inceleme, araştırma, makale, tanıtma yazıları yazan ve çeviriler yapan büyük bir sanatçıdır. Eserleri İngilizce, Almanca, Fransızca, Macarca, eski Sovyetler Birliği'ndeki birçok halkların diline çevrilmiştir. Seksen dört sene usanmadan, yorulmadan, yılmadan çalıştı, vuruştı; ruhtan düşmedi hep yazdı, anlattı ve son nefesine kadar da vatan dedi, millet dedi, halkım dedi.

Diyorum sefası bitti ömrümün
Şimdi dağa çıkarım düze elveda
Düze duman çöker düze kar yağar
Bahar elveda yazaya elveda

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

Diyerek Azerbaycan edebiyatının üstat kalemi Bahtiyar VAHAPZÂDE 13 Şubat 2009 senesinde 84 yaşında vefat etti.⁸

KAYNAKÇA

GARAYEV, Ş. Salmanov, “Poeziyanın Kamilliyi”, Yazıcı, Bakü 1985

MAYADAĞLI, Hüsniye Zal, Bahtiyar Vahapzade Hayatı ve Eserleri, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. Ankara 1998

Fr. PAULHAN, Ahlâkın Ahlâksızlığı, (çev. M. Naci Ecer), İstanbul 1946

Bahtiyar VAHAPZÂDE Seçilmiş Eserleri, Bakû, 2004

Bahtiyar VAHAPZÂDE Ahı Dünya Fırlanır, Bakû, 1987

Bahtiyar VAHAPZÂDE Gelin Açık Danışag, Bakû, 1988

Bahtiyar VAHAPZÂDE Açılan Seherlere Selam, 2000

Bahtiyar VAHAPZÂDE Sadelikte Büyüklük, Bakû, 2000

---

⁸ Azerbaycan Milli Azadlık Harekâtı – Azerbaycan Milli Mücadele Dönemi.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 9/12 Fall 2014

